

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

V. An forma non modalis, quæ connaturaliter educitur ex materia, divinitus creari possit; & quæ connaturaliter creatur, ut anima rationalis, divinitus educi possit ex materia: & an simul eâdem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

materia per creationem materiae, quod absurdum est.

CLVIII. 3°. vel illud, ratione cuius de novo apparent, ita praexistit in materia, vel non? si sic, quomodo potius uno tempore facit eas apparere, quam alio: si non, idem dic de aliis.

CLIX. 4°. Absurdè sequeretur in aëre esse lucem absente sole; in carbone calorem absente igne; in igne, summum frigus; in aqua, summum calorem; in lacte, summam nigredinem, &c. quia materiam continent, quæ omnes formas haberet.

CL. Nec refert, quod dicatur habere omnes latentes; quia debent tandem apparere per formam non latentem, alioqui nunquam apparerent, ut patet: unde vel hæc forma latuit in materia, vel non? si sic; ergo debet apparere per aliam, quæ latuit in materia, & hæc per aliam, & sic in infinitum: si non, idem dic de omnibus omnino formis materialibus, non enim habent esse ante educationem magis quam illa: hinc formæ melius dicuntur induci in materiam, quam educi; quia tamen Philosophi communiter ita loquuntur, dic hoc sensu educi, quod sint ex materia, tanquam ex causa materiali.

CLI. Obijcies 1°. ex Aristotele 7°. Metaph. textu 29. in materia praexistit pars rei faciendæ, sed forma sit; ergo ejus pars in materia praexistit.

CLII. Respondeo per rem faciendam intelligendum corpus naturale completum, five compositum, quod sicut absolute & principaliter à natura intenditur, & forma non nisi secundum quid, & propter compositum; ita absolute & principaliter fieri dicitur, & forma non nisi secundum quid, &c. propter compositum: unde dic locutionem esse intransitivam, ut sit sensus, materia praexistit pars rei faciendæ: vel dic Aristotelem ibi agere de materia secunda, & per rem faciendam intelligere artefactum aliquod, cujus aliquod accidens essentialiter semper praexistit in materia secunda, ex qua fit: cum verò Augustinus 3°. de Trinitate cap. 7°. ait, *omnium que nascuntur, occulta quadam semina in mundi elementis latere*, vult tantum dispositiones ad omnia quæ nascuntur, in mundi elementis latere efficienter; nam ad omnia quæ nascuntur, disponunt calor, frigus, &c. quæ elementa producant.

CLIII. Obijcies 2°. si formæ non praexistissent in materia, fierent ex nihilo, ac proinde crearentur, quod supra improbatum est, ergo, &c.

CLIV. Respondeo distinguendo antecedens pro prima parte, fierent ex nihilo sui & subjecti tanquam partis se componentis, concedo antecedens; ex nihilo subjecti tanquam causæ materialis, & sustentationis, nego antecedens; sic autem sufficienter distinguitureductio à creatione, ut supra vidimus: creari enim est fieri ex nihilo sui & subjecti tanquam causæ materialis; educi verò & generari, est fieri ex nihilo quidem sui, sed ex aliquo subjecti tanquam causæ materialis.

Obijcies 3°. ex Magistro nostro Bachone Quodlib. lib. 1°. q. 6. art. 2°. *quando formæ noviter educuntur in actum, non acquiritur nova realitas formæ: sed educitur de potentia in actum illud, quod 1°. fuit ibi in potentia, ergo, &c.*

Respondeo velle aliud ens ex materia non educi, quam fuerit possibile ex ea educi five in potentia ens participium ut loquitur art. 3°.

D V B I V M V.

An forma non modalis, quæ connaturaliter educitur ex materia, divinitus creari possit; & quæ connaturaliter creatur, ut anima rationalis, divinitus educi possit ex materia: & an simul eadem indivisibili actione educi, & creari possit.

R E S O L U T I O I.

CLV. Dico 1°. forma, quæ connaturaliter educitur ex materia, divinitus creari potest.

CLVI. Probatur: quia species Eucharistica quæ connaturaliter educuntur ex materia ante consecrationem, post consecrationem creantur, ergo, &c.

CLVII. Confirmatur, non sunt effectus alligandi determinatus causis essentialiter sine necessitate; sed nulla est necessitas, ita alligandi formas non modales causis creatis, ut Deus se solo illas creare non possit; vel ita, ut non sint indifferentes ad educi vel creari, præsertim cum hoc minuat dominium Dei in creaturas, & dependentiam creaturarum à Deo, ergo, &c.

R E S O L U T I O II.

CLVIII. Dico 2°. forma, quæ connaturaliter creatur, ut anima rationalis, divinitus educi potest ex materia: est contra Suarezem, Molinam, Hurtadum, Amicum, Perieram, Oviedum, Telles, &c. Ita tamen nonnulli Recentiores, quos tacito nomine citat P. Telles de Anima Disp. ult. sect. 1^a.

CLIX. Probatur, quia nulla est repugnantia: nihil verò divinæ virtuti negandum, quod non repugnat, ergo, &c. Probatur major. quia si aliqua esset, esset, vel ex parte causæ efficientis; vel ex parte influxus; vel ex parte effectus, five formæ connaturaliter creatæ; vel ex parte causæ materialis five materiae; quia aliud non suppetit ex parte cuius sit: sed ex parte illorum nulla est, ergo, &c. Probatur minor: non ex parte causæ efficientis; quia sicut Deus effectum connaturalitereductum creare potest, ita & connaturaliter creatum educere: non etiam ex parte influxus; quia sicut influxus creativus potest terminari ad formam connaturalitereductam, itaeductivus ad formam connaturaliter creatam; non etiam ex parte effectus, quia sicut effectus connaturalitereductus creari potest, ita connaturaliter creatus educi: non denique ex parte materiae, quia illa est capax causandi materialiter omnes formas, quarum causativos influxus sustentare potest; sed posset talis formæ influxum, utpoteeductivum & generativum, sustentare, ergo, &c.

CLX. Confirmatur, majoris virtutis est ex parte causæ efficientis, & majoris defectibilitatis ex parte effectus, formam connaturaliter creatam annihilare, quam educere; sed talem formam potest Deus annihilare, ergo & educere. Ex his

CLXI. Patet ad P. Oviedum Physicæ contrav. 13. puncto 6°. aientem, non esse positivum fundamen-

damentum animæ rationali concedendi capacitatem educationis, & materiæ receptionis illius; si enim loquatur de capacitate educationis connaturalis; fateor; si de capacitate educationis supernaturalis; oppono statim allata fundamenta.

CLXII. Obijcies 1°. ex P. Telles: id quod est, per se, & essentialiter immortale, nec divinitus potest fieri mortale; sed anima rationalis est per se & essentialiter immortalis, ac independens à materia; ergo nec divinitus fieri potest mortalis, seu dependens à materia; & consequenter nec divinitus educi potest; nam id quod educitur dependet in fieri, & conservari à materia: major demonstrationis certissima est; nam id quod per se est tale, nec divinitus potest non esse tale, Deus enim mutare non potest essentiam rei, quia id implicat contradictionem: minor expressè traditur à Concilio Lateranensi, habito sub Leone decimo, sess. 8^a. ita verbotenus ille: verum in illo argumento multa displicent. Quare

CLXIII. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in animam equi, quæ retorsio contra præfatum authorem, plus, quam illud argumentum, quod immerito jactat, fortis est instar equi Trojani: id quod est per se & essentialiter mortale, nec divinitus potest fieri immortale; sed anima equi talis est, (nam non aliter anima, rationalis est immortalis, & independens à materia, quam anima equi mortalis & dependens, scilicet ex exigentia suæ naturæ; unde sicut anima rationalis à præfato authore dicitur per se, & essentialiter immortalis (licet falsò, sensu quo intelligit, ut statim patebit,) ita ab eodem hæc debet dici per se & essentialiter mortalis.) ergo, &c. Negat majorem præfatus author, & merito; quomodo igitur nobis objicit, quod id, quod est per se & essentialiter immortale, nec divinitus possit fieri mortale?

CLXIV. Resp. 2°. negando minorem, ad ejus probationem, salvâ Reverentiâ, fallitur P. Telles dicendo minorem expressè tradi à Concilio Lateranensi, sensu ab ipso dato; nam in eo solum damnantur velut hæretici, Pomponatius, & nonnulli alii Philosophi, docentes animam rationalem esse naturâ suâ mortalem, sive posse naturaliter emori, sicut anima equi; quod non est tradere animam rationalem sic esse per se & essentialiter strictè immortalem, ut nequidem divinitus esse possit mortalis, eo sensu quo anima equi divinitus esse potest, vel ipso fatente, immortalis: sed latè, sive sic, ut sicut anima equi naturaliter esse non potest immortalis; ita anima rationalis non possit naturaliter esse mortalis, quæ toto Cælo distinguuntur; nec aliud intendit Concilium per *ly naturâ suâ*: deinde si immortalitas sit de essentia animæ, erit & immors; quomodo igitur divinitus potest poni mors, sive destructio animæ? quam poni posse divinitus, non nisi temere negaret P. Telles.

CLXV. Instabis ex eodem: substantia non potest divinitus inherere, quia est per se essentialiter existens; ergo etiam anima rationalis non potest divinitus educi, quia est per se essentialiter, id est, per suam essentiam independens à subiecto.

CLXVI. Respondeo 1°. negando antecedens, & consequentiam: malè enim ibi confundit P. Telles *ly per essentiam*, cum *ly per naturam*, sicut & *ly essen-*

tialiter, cum *ly naturaliter*; siquidem formæ solidæ materiales naturaliter pendunt à subiecto, non tamen essentialiter; sed solæ modales, ut propemodum omnes Philosophi loquuntur.

CLXVII. Respondeo 2°. distinguendo antecedens: si *ly inherere* sumatur in antecedente, eo modo, quo *ly educi* sumi debet; si videlicet *ly inherere* ita sumatur, ut sit commune entibus connaturaliter inhæribilibus, & non connaturaliter inhæribilibus, sicut *ly educi* ita sumitur, ut sit commune entibus connaturaliter educibilibus, & non connaturaliter educibilibus; nego ant. quia ut sic *inherere* rectè confunditur cum hoc modo *educi*; & sicut anima rationalis & accidens possunt sic educi, ita & inherere: si *ly inherere* sumeretur strictè, ut est commune solis entibus connaturaliter inhæribilibus, v.g. formis accidentalibus, concedo ant. sed neque etiam *educi* conveniret animæ rationali, si sumeretur strictè, ut est commune solis entibus connaturaliter educibilibus; verum quia hæc restrictio non daret dubio aut divinæ virtuti locum, nec fundata est; non debent *ly inherere* aut *educi* sub hac restrictione sumi, sed priori modo.

CLXVIII. Vrgebis & dices, te contendere, neque inherere, neque educi posse ita latè sumi, & communiter strictè sumi, ergo, &c.

CLXIX. Respondeo negando consequentiam; id quidem contendis; sed non probas; & ego contrarium probo: sicut enim *per se existens*, attendendo ad omnem potentiam, etiam divinam, quomodo procedit dubium, potest ita sumi, ut sit commune entibus connaturaliter per se existentibus, & entibus non connaturaliter per se existentibus, v.g. formis accidentalibus; ita & *inherere* allato modo sumi potest: deinde sicut *creari* potest ita sumi, ut sit commune entibus connaturaliter creabilibus, & entibus non connaturaliter creabilibus, v.g. formis materialibus; ita & *educi* allato modo sumi potest. Hinc contra eundem supra citatum P. Telles

CLXX. Dic, nec substantiam esse per se immediate actu existentem per se, sed per actionem condistinctam ab inhæensione connaturali formarum accidentalium; nec animam rationalem esse per se immediate actu creatam, sed per actionem condistinctam ab educatione connaturali formarum materialium, quarum, illam naturaliter, hanc vero supernaturaliter terminare potest: neque per hoc mutantur essentialiter, ut dictum est; quia neque de essentia substantiæ est non inherere præcisè, sed connaturaliter non inherere; neque de essentia animæ rationalis non educi, sed connaturaliter non educi, ut ex formis accidentalibus à pari constat de non existere per se, & in materialibus, de non creari; illæ enim divinitus ac supernaturaliter existunt per se; hæc verò divinitus ac supernaturaliter creantur.

CLXXI. Obijcies 2°. ex P. Hurtado Phys. Disp. 32. sect. 6. actio supplens defectum naturalis actionis, debet in modo attingendi esse nobilior eâ, quam supplet; sed educio, utpote pendens à subiecto, est ignobilior creatione, ergo, &c.

CLXXII. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in actiones causarum secundarum, quæ suppleant defectum actionis divinæ ut totalis; non sunt tamen in modo attingendi nobiliores hæc, ut patet, sed ignobiliores saltem ex parte principii

principii : deinde calor supplet defectum actionis ignis in ignem , vel saltem calorem ; ipsius tamen actio non est nobilior actione ignis , ut etiam patet.

CLXXIII. Respondeo 2°. in forma , negando maiorem ; quia gratis & sine probatione ponitur ab Hurtado , actionem suppletem defectum naturalis actionis debere in modo attingendi esse nobiliorem eâ , quam supplet , nisi forte velit esse nobiliorem hoc ipso , quod supernaturalis , ex quo nihil contra nos.

CLXXIV. Obijcies 3°. nulla est proportio inter educationem actionem materialem , & effectum spiritualem ex natura sua à materia non pendente , ergo , &c.

CLXXV. Respondeo distinguendo assumptum : nulla est proportio attentâ virtute naturali & causâ secundâ , concedo assumptum ; attentâ virtute supernaturali & causâ primâ , nego assumptum ; si enim hæc attentâ sit sufficiens proportio inter creationem actionem ex natura sua à materia non pendente , & effectum materialem ex natura sua à materia pendente ; erit & inter educationem , &c. ex his liquet P. Telles aientem , isti sententiæ (scilicet nostræ) nescio , quâ mercede conducti , juniores aliqui Philosophi iudicio male pertinaci adhaerunt , iudicio male pertinaci malum esse Censorem ; præsertim cum D. Thomas , quem pro se citat ex 1°. p. q. 75. art. 6°. in corpore , ubi dicit , impossibile est ergo quod anima intellectiva sit corruptibilis ; loquatur de potentia ordinaria & naturali ; quia ut profunde notat , è profundissimis Thomistis unus , R. P. Ioannes à S. Thoma Phyl. q. 10. art. 5°. raro D. Thomas huiusmodi quæstiones de potentia Dei absoluta disputat. & loca (è quibus ad propositum ipsius hic unus isti similis est , impossibile est in uno & eodem esse plures formas substantiales) quæ circa hoc adferuntur , procedunt secundum ordinem naturæ.

RESOLUTIO III.

CLXXVI. Dico 3°. tam formæ connaturaliter creatæ , quàm materialiter educatæ , possunt divinitus simul eadem indivisibili actione creari & educi.

CLXXVII. Probatur , quia creatio & educatio possunt in eandem indivisibilem entitatem coalescere , ergo , &c. Probatur antecedens ; quia eodem modo se habent creatio & educatio ad diversas formas , sive terminos in subjecto existentes , vel non existentes ; sicut se habent scientia & opinio ad diversa media ; sed hæc , imò & assensus ac dissensus , possunt in eundem indivisibilem actum coalescere , ut constat ex dictis in Logica Tract. 9°. Disp. 3^a. ergo & creatio ac educatio diversarum formarum alioqui successivè creaturarum & educatarum.

CLXXVIII. Confirmatur 1°. nihil denegandum divinæ virtuti sine aperta repugnantia ; sed hic nulla est , ergo , &c. Probatur minor , quia creatio & educatio sunt actiones positivæ , non habentes annexa , nisi independentiam positivam , & dependentiam positivam , inter quas nulla contradictio , magis quàm inter certitudinem scientiæ , & incertitudinem opinionis , ergo , &c.

CLXXIX. Confirmatur 2°. ex hac cõclusionem solùm sequitur independentia positiva & dependentia positiva indivisibilis formarum diversarum à subjecto ;

sed hæc positivæ entitates non magis repugnant divinitus , quàm idè indivisibilis effectus pendens per educationem & creationem à causâ creante & educante , quod fieri posse supra monstratum est : deinde hæc non magis repugnant divinitus , quàm independentia , & dependentia ejusdem effectus ab alterutro agentium totalium actione unâ indivisibili virtualiter duplici totali , quæ nullo modo repugnant , ut probabitur infra , ergo , &c. Probatur minor , quia optimè intelligo calorem ita pendere ab igne A , ut sit in existere absolute independentens ab igne B. à quo etiam producit per actionem totalem , & è contra , ergo , &c.

CLXXX. Obijcies , eadem actio non potest esse simul in subjecto , & non esse ; sed educatio est in subjecto sustentationis , & creatio non est in subjecto sustentationis ; ergo educatio & creatio non possunt in unam indivisibilem actionem coalescere.

CLXXXI. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in formam : eadem forma non potest esse simul in subjecto , & non esse ; sed hoc fieret si simul educeretur & crearetur ; ergo non potest simul educi & creari : consequentia est aperte falsa , nam quis non videt Deum posse hîc formam ignis ex materia educere , & simul Romæ per creationem sine subjecto conservare ?

CLXXXII. Respondeo 2°. in forma , negando minorem : quare enim illa actio , quæ connaturaliter esset educatio & creatio , non posset in uno loco esse in subjecto sustentationis , utpote educatio , & in alio replicata in eo non esse , sed in solo subjecto adhesionis , utpote creatio simul & educatio ?

CLXXXIII. Nec obstat quod sit modus ; quia , præterquam quod id negabimus infra , manet utroque in subjecto modus , sed ut educatio , erit ad unum subjectum educationis essentialiter determinata ; ut creatio , ad aliud adhesionis etiam erit essentialiter determinata ; quod difficilius non intelligitur , quàm quod unio respectu unius subjecti sit modus , respectu alterius sit res : hæc enim actio esset virtualiter educatio & creatio , sicut illa unio est virtualiter modus , & res , respectu diversorum subjectorum : Attende tamen quod modus ille actionis non posset existere , quin saltem unum subjectum afficeret , utpote unius saltem subjecti secundum eandem indivisibilem entitatem modus.

DUBIUM VI.

An in corpore naturali detur forma corporeitatis præter specificam & ultimam.

RESOLUTIO.

CLXXXIV. Dico cum cõmuni Thomistarum & PPP. Societatis , non datur in viventibus forma corporeitatis præter formam specificam & ultimam : est contra Scotum , in 4. Dist. 11. q. 3. cum suis , nominatim Fabro Theoremate 37. Cavello hîc Disp. 1^a. sect. 4^a. Mastrio Disp. 2^a. q. 4. art. 2. Poncio de Anima Disp. 7. q. 3^a. quos sequuntur Zaravella , Murcia , Landinus , Caramuel , Coninck de Sacramentis q. 76. art. 2°. Camerarius 2. p. q. 27.

D 3

Probatur